

ORIO AMAT

Rector de la Universitat Pompeu Fabra

«Amb la col·laboració publicoprivada se suma i qui suma multiplica»

Oriol Amat és rector de la Universitat Pompeu Fabra des del maig del 2021. Catedràtic d'Economia Financera i Comptabilitat de la Universitat Pompeu Fabra des del 2001, Amat ha estudiat a la Universitat Autònoma de Barcelona (és doctor en Ciències Econòmiques i llicenciat en la mateixa especialitat), a ESADE (llicenciat en Administració i Direcció d'Empreses i MBA) i a l'Stockholm School of Economics (International Teachers Programme). Ha fet estades en diversos centres de referència, com la Linköping University (Suècia), la Universitat Massey (Nova Zelanda), la Universitat de Montpel·lier (França) o la Universitat Diego Portales (Xile).

Professor vinculat a la UPF des del 1992, sempre s'ha mostrat interessat per les quatre principals dimensions de la vida acadèmica: recerca, transferència de coneixement, docència i gestió. En l'àmbit de la gestió, ha exercit diversos càrrecs. A la UPF, ha estat degà de la UPF Barcelona School of Management; director del Departament d'Economia i Empresa; vicerector d'Economia, Sistemes d'Informació i Serveis, i, específicament en l'àmbit docent, director del Centre per a la Qualitat i la Innovació Docent.

Oriol Amat també ha col·laborat amb diverses institucions. Ha estat degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya i membre del consell assessor de la Cambra de Comerç de Barcelona i de PIMEC.

Alguns opinadors adverteixen que viurem una crisi econòmica global el 2023. Hi dona crèdit?

A principis del 2020, dues setmanes abans del confinament, em preguntaven com veia l'any i vaig dir que seria bo. L'economia sempre és conseqüència de molts factors, alguns d'imprevisibles. No sabem què farà Putin o què passarà a la Xina. Dit això, amb la informació disponible, penso que el 2023 serà un bon any perquè tindrem creixement. I no és només una previsió meua, sinó de la Cambra de Comerç de Barcelona, de la Unió Euro-

pea i de l'FMI. A Catalunya, el 2022 hem creat llocs de treball i el 2023 seguirà aquesta tendència. Hem de tenir present que, tant a les xarxes com als mitjans tradicionals, les notícies positives capten menys l'atenció que les negatives, i això explica el ressò de certes advertències.

De tota manera estem vivint diverses crisis alhora. No creu que seria necessari repensar el sistema estructuralment? L'expressió *gran reset* ha fet fortuna darrerament.

És cert que som en una època en què

coincideixen diferents crisis, com la de la biodiversitat, la climàtica o la social. La desigualtat està creixent molt, i també ho fan fenòmens com les malalties mentals. Els rics ho són cada vegada més i es distancien més dels pobres, si bé aquests darrers disposen al nostre país de cobertures socials que els ajuden. On s'està generant pobresa ara és a les classes mitjanes, que no tenen ni els mecanismes dels més rics per millorar la seva situació ni les cobertures de la gent més pobre.

No hi crec, en el *gran reset*. Per a mi l'economia de mercat és el millor sistema, sempre que vagi acompanyada d'un enfocament humanista i social. Això sí, cal fer canvis, i un dels àmbits de transformació ha de ser el sistema de valors. És aquí on hem de prémer l'accelerador. I, des d'un punt de vista pragmàtic, hem de mirar cap a aquells països als quals ens agradaria assemblar-nos.

Quins serien i en què ens hauríem de fixar?

Alguns països nòrdics i centreeuropeus, i fora del nostre àmbit Nova Zelanda. Tots ells tenen un sistema públic fort i eficient al servei del ciutadà que conviu amb un sistema privat potent. Són països amb poques lleis, però molt ben fetes, i on la col·laboració publicoprivada té més pes en el conjunt de l'economia que no pas a casa nostra. I hi afegiria encara una bona gestió del medi ambient.

Un factor de crisi global és l'escassetat de recursos. És preocupant amb vista al futur?

Estic segur que la humanitat resoldrà aquest problema. Pensem, per exemple, en les proteïnes sintètiques en el camp de l'alimentació.

Reprenem per un instant el tema dels valors que ha esmentat. Per què els atorga tanta importància?

Hi ha qui entén els valors com un complement, però en realitat són la base per poder construir tota la resta d'elements que estructurin la societat. Afortunadament en aquest terreny també estem veient «brots verds».

Ho pot concretar?

Sí. Cada any acompanyo un grup d'alumnes a visitar una factoria química. Doncs bé, fa 20 anys les preguntes que més formulaven eren: «Quina facturació teniu? A quants països exporteu?». Ara solen preguntar per la generació de residus, per la presència de la dona a l'empresa, o per la distància salarial entre el que més cobra i el que menys. Aquest canvi també es percep en l'actitud dels consumidors: un 70% pren decisions de compra en funció de la responsabilitat social i ecològica de les empreses.

Un tema que preocupa molt en aquests moments és la inflació. Quines en són les causes?

Una primera causa ve de lluny i té relació amb la manera com es va solucionar la crisi del 2008. El rescat de l'economia va fer que els bancs centrals possessin grans quantitats de diners en circulació. Una segona causa és la pandèmia, que ha comportat una disrupció en les cadenes de subministrament, i a mesura que ha anat rementent, s'ha produït un gran repunt del consum i de la demanda. A això cal afegir-hi les restriccions en un seguit de productes. Però el més important és el gran increment de la massa monetària.

«Tenim una teranyina burocràtica que ho posa tot més difícil en el pla econòmic. La UE fa una legislació molt feixuga, però hi ha països que la incorporen de manera eficaç al seu marc nacional. En canvi, a Espanya aquest procés es complica, i a Catalunya encara més»

I la guerra?

Certament la guerra a Ucraïna ha fet pujar el preu de l'energia, però la resta de dinàmiques ja estaven en marxa abans. De tota manera, el creixement de la inflació s'està moderant: els preus que van arribar a pujar un 10% el 2022 podrien pujar un 4% el 2023. En aquests moments, a escala econòmica, el risc més important és que es produeixi una crisi de deute.

Com valora la situació de l'economia espanyola?

Primer, hi ha el tema del deute que hipoteca el futur de les properes generacions. I en qüestions clau, com el finançament de la sanitat, de les pensions, o la reforma de l'Administració pública, es tiren pilotes fora.

Tenim una teranyina burocràtica que ho posa tot més difícil en el pla econòmic. D'entrada, la Unió Europea ja fa una legislació molt feixuga, però hi ha països que la incorporen de manera eficaç al seu marc nacional. En canvi, a Espanya aquest procés es complica, i, em sap greu dir-ho, a Catalunya encara es complica més. Això pel que fa a la transposició de normes, però és que, a més, les institucions públiques ho acaben d'embolicar del tot.

Fa poc parlava amb un empresari del món de la distribució que m'explicava que ha trigat 11 anys a obtenir una llicència en un municipi de Catalunya. Crec que no hi ha prou conscienciament sobre aquest tema al país. I per tot això estem perdent moltes oportunitats. Hi ha un elevat atur estructural amb una part de la població que treballa moltíssimes hores setmanals i una part important que no té

feina. Sabem generar ocupació, però no la sabem repartir.

Però què hi ha al darrere d'aquest atur?

Per cada lloc de treball que destrueix la quarta revolució industrial en crea tres. La qüestió és que per cobrir-los cal que les persones obtinguin la formació adequada. Ara mateix, quan una universitat pública vol fer un grau nou necessita un cert temps perquè té una governança interna complexa. I, quan finalment ja el té definit, encara hauran de passar quatre o cinc anys fins que l'aprovi el Consell de Ministres. Com es pot afrontar així un repete com l'atur, que demana decisions ràpides? Això no passa a Suïssa, un país que ha assolit la plena ocupació.

I com veu l'economia catalana?

Catalunya és un miracle, perquè amb totes les traves i bastons a les rodes que se li posen és una economia internacionalitzada com poques. Representa el 25% de les exportacions espanyoles i atrau una quantitat significativa d'inversió estrangera. Generem molta riquesa i paguem molts impostos. Per això un dels temes clau és el dèficit fiscal, que, segons com es calculi, oscil·la entre 10.000 i 18.000 € l'any. I no oblidem el dèficit d'infraestructures. Van passant les dècades i el Corredor Mediterrani no arriba mai. Tot això perjudica la nostra economia, però, com deia, malgrat aquests obstacles, ens en sortim prou bé. De tota manera, Catalunya hauria d'abordar importants reformes estructurals si vol continuar sent productiva.

Catalunya va posar en marxa fa molt de temps un sistema de provisió sanitària on té molt de pes el sector privat. És aquest el camí per fer una sanitat sostenible i amb millors prestacions per als usuaris?

Seguint l'argument anterior, Catalunya, tot i la mancança pressupostària i el dèficit fiscal, té una sanitat amb uns resultats d'eficiència i de qualitat assistencial notables, quan es comparen amb els d'altres comunitats. La prova és que moltes persones d'arreu de l'Estat venen aquí per a determinats tractaments. En canvi, el cas contrari no és gaire freqüent. És un model que té aquests resultats perquè es basa en la col·laboració publicoprivada. Per tant, hem d'aprofundir-hi pensant sobretot en el benestar de la població.

Des de certs posicionaments ideològics, tot el que sona a privat és objecte d'una crítica sistemàtica.

Quan dic que crec en la col·laboració publicoprivada aquí també hi ha ideologia. Insisteixo en el que deia abans: cal mirar com ho fan els que ho fan millor. Amb la col·laboració publicoprivada se suma i qui suma

multiplica. I això és vàlid tant per a Catalunya com per a l'Estat.

Un tema molt candent en l'àmbit sanitari és l'escassetat de professionals. Hi veu alguna solució?

La medicina que cal administrar per a mi és evident: més R+D i més innovació. A partir del 2008 els països del nostre voltant, com ara Portugal, Itàlia, França, i també els de la resta d'Europa, van incrementar substancialment els recursos destinats a aquests objectius. Espanya i Catalunya van fer el contrari. Parlo sovint amb rectors d'universitat italians, francesos i turcs i em diuen que els governs estan augmentant els recursos per als seus centres. Aquí, a la UPF, per exemple, estem rebent un 30% menys en termes reals del que rebíem el 2008.

Espanya competeix en preu baix i en conseqüència els salaris són baixos, i així arribem a l'escassetat de professionals. El nostre jovent format se'n va a indrets amb ofertes de sou molt més atractives i al mateix temps rebem personal sanitari d'altres països als quals ja els van bé els salaris d'aquí.

Parlàvem d'escassetat de professionals, però si tornem a la visió general, veurem que la preocupació de molts economistes sociòlegs i polítics és la contrària. M'estic referint als efectes de l'automatització massiva en les pròximes dècades.

Com deia abans, l'automatització genera nous llocs de treball. Però és veritat que ara mateix moltes empreses necessiten perfils que no troben. I això està passant en tots els àmbits. Hem de tenir un sistema educatiu que formi les persones en les noves capacitats que es demanen a un ritme apropiat perquè puguin accedir al mercat en el moment oportú.

Davant la possibilitat que una part significativa de la població pugui quedar fora del mercat laboral, encara que sigui durant un temps de transició, li sembla una bona idea la renda bàsica?

Efectivament, hi ha una part de la població que pot quedar *despenjada* per raons econòmiques, d'edat o de salut, i per tant hem d'aprofundir en l'anàlisi de les diferents formes de renda bàsica. En aquest moment s'estan conduint diversos estudis i proves pilot en aquest terreny. Algunes d'aquestes proves s'han fet a Alaska, en comunitats índies dels Estats Units i també a Finlàndia. De moment s'ha constatat que, amb la renda bàsica, millora la salut i el benestar de les persones, i el rendiment escolar, i es redueix la delinqüència, i, específicament, la violència de gènere. Cal posar més recursos en les polítiques de rendes, però avaluant molt bé els resultats dels plans pilot per veure quines decisions concretes es podrien adoptar en aquest àmbit.

Com a rector d'un centre universitari, com valora la posició de la UPF en el context global del coneixement? I quines són les línies fonamentals que impulsa per engrandir el prestigi de la UPF?

La Pompeu Fabra és una universitat que va néixer fa una mica més de 30

ENTREVISTA

anys. Des del principi va apostar per enfocaments molt nous en aquell moment i un d'ells era trencar l'endogàmia típica de les universitats i buscar professorat arreu del món. Som la universitat de tot Catalunya i de tot l'Estat espanyol que té un percentatge de professorat internacional més elevat. Aquesta és una primera línia. Una altra consisteix a implantar models d'innovació docent. I una tercera és fer recerca que arribi a la societat. Per això una de les primeres mesures que vaig prendre va ser crear la figura de vicerector de transferència de coneixement. Addicionalment, portem a terme una important col·laboració públicoprivada amb administracions, institucions, universitats i empreses; i formem part d'una aliança europea de 10 universitats amb les quals estem creant una universitat europea en xarxa, un procés que liderem des de la UPE.

En la seva obra sobre finances, comptabilitat i *management*, a banda de les qüestions obligadament tècniques, apareix un sentit de l'ètica i un cert optimisme. Són els trets definitoris d'Oriol Amat?

Crec que més important que guanyar o perdre és actuar amb un comportament ètic i bons valors. Pel que fa a l'optimisme, sí, és clar. És què hi ha

alguna alternativa millor que ser optimista?

També hi ha un sentit didàctic.

Penso que és fonamental pensar en les persones a les quals adreçem els nostres missatges, i ara parlo com a docent.

Pensant en la població en general, i malgrat els intents de divulgació fets per alguns economistes, no estem lluny que aquesta disciplina sigui veritablement entesa per una

«Moltes empreses necessiten perfils que no troben. Hem de tenir un sistema educatiu que formi les persones en noves capacitats a un ritme apropiat perquè puguin accedir al mercat en el moment oportú»

majoria encara que sigui per prendre decisions bàsiques?

Des dels 5-6 anys s'hauria d'estudiar economia a l'escola per anar adquirint un coneixement de base sobre finances familiars que seria molt útil en el futur per a grans capes de la població. Me'n faig creus, del que ha passat amb el tema del *bitcoin*. Hi ha gent que ha perdut tots els seus estalvis! El mateix es podria dir en qüestions de salut: tothom hauria de saber què ha de fer quan una persona s'ennuega en un restaurant. Necessitem, en definitiva, plans docents més pensats per la societat i no només per persones que tenen interessos en determinades àrees del coneixement. ■

DESENVOLUPEM SOLUCIONS INTEGRALS, PER A UNA MILLOR QUALITAT ASSISTENCIAL

CARDONER GROUP

CONSTRUCTORA DEL CAR DONER

